

TADEUSZ KMIĘCIK

WARSZAWA

POLSKIE LOTNICTWO WOJSKOWE W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

W zespole akt Sztabu Generalnego (Biuro Ścisłej Rady Wojennej) Centralnego Archiwum Wojskowego znajduje się w teczce oznaczonej sygnaturą I. 303.14.27. referat skierowany do szefa Sztabu Generalnego, opracowany na polecenie szefa Departamentu Żeglugi Powietrznej z lat 1923-1924¹. Na szefa tej instytucji został wyznaczony francuski generał brygady pilot obserwator Francis-Leon Leveque². Jego działalność we Francji nie była do tej pory bliżej polskim historykom znana. W ostatnich latach problem ten szerzej przedstawili Stefan Czmur i Waldemar Wójcik³.

Francis-Leon Leveque urodził się 16 kwietnia 1870 r. w St. Junien, w departamencie Saute we Francji. Od października 1889 r. pełnił służbę wojskową w armii francuskiej. Studiował w École Polytechnique. Po jej ukończeniu skierowano go w październiku 1891 r. do Aplikacyjnej Szkoły Artylerii i Saperów (École d'application de l'artillerie et du génie). We wrześniu 1893 r. promovany został do stopnia podporucznika i przydzielony do 2. pułku saperów w Montpellier. W czasie służby w tej jednostce był dwukrotnie oddelegowany (w 1894 i 1895 r.) do Centralnego Ośrodka Badań Balonów Wojskowych (Etablissement Central d'Aérostation Militaire) w Chalais. W październiku 1895 r. awansował do stopnia porucznika. Od kwietnia 1896 r. do sierpnia 1897 r. był uczestnikiem ekspedycji na Madagaskarze. Po powrocie do Francji w 1897 r. awansował do stopnia kapitana. Będąc nadal oficerem 2. pułku saperów, służył w latach 1900-1902 we francuskim Korpusie Ekspedycyjnym w Chinach. W tym czasie był między innymi szefem francuskiej misji w Pekinie i szefem saperów w Tien-Sin. Po powrocie do Francji przeniesiono go w październiku 1902 r. do 6. pułku saperów w Angers. Od kwietnia 1904 r. oddany był do dyspozycji ministra kolonii z przeznaczeniem do służby we francuskich Indochinach. W latach 1905-1907 brał udział w walkach w Tonkinie, jako oficer dyspozycyjny szefa saperów. W 1907 r. powrócił do Francji, gdzie skierowano go do dyspozycji szefa służby transportowej. W latach 1909-1913 zajmował stanowiska szefa transportu w Rouchen i Verdun. W 1913 r. awansował do stopnia majora. Na początku sierpnia 1914 r., po ogłoszeniu mobilizacji, objął funkcję szefa sztabu 1. Brygady Marszowej w Verdun. W końcu października tego samego roku wyznaczono go na stanowisko szefa sape-

¹ Departament występował kolejno pod nazwami: w 1921 r. – Departament III Żeglugi Powietrznej, od listopada 1921 r. – Departament IV Żeglugi Powietrznej, od czerwca 1926 r. – Departament Aeronautyki, od sierpnia 1936 r. – Dowództwo Lotnictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych.

² W niektórych pracach dotyczących międzywojennego lotnictwa polskiego przedstawiany jest jako Armand Leveque.

³ S. Czmur, W. Wójcik, *Dowódcy lotnictwa i obrony powietrznej*, Poznań 1998, s. 63.